

О.Ю. КАЧУР (Київ)

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ РЕНТГЕНОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Міністерство охорони здоров'я України

Наведено основні показники діяльності рентгенологічної служби системи охорони здоров'я України у розрізі регіонів. Показано невідповідність індикаторів оцінки діяльності рентгенологічної служби сучасним підходам до оцінки якості діагностики (на 100 відвідувань у поліклініці і на одного стаціонарного хворого), що вимагає зміни індикаторів на такі, які відбивають рівень відповідності рентгенологічного обстеження при різних нозологічних формах клінічним протоколам, розробленим на доказових даних та затвердженим Міністерством охорони здоров'я України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: рентгенологічна служба, дослідження, регіон, індикатори оцінки.

Якість та ефективність медичної допомоги залежать, у тому числі, і від своєчасної діагностики захворювання [5]. Одним з важливих методів діагностики є рентгенологічний метод дослідження [1]. Рентгенологія на сучасному етапі активно розвивається [3], розробляються нові методи та технології променевої діагностики [2], впровадження яких, особливо в умовах реформування системи охорони здоров'я [4], потребує детального аналізу діяльності рентгенологічної служби в країні.

Мета роботи: вивчити та проаналізувати основні показники діяльності рентгенологічної служби системи охорони здоров'я України у розрізі регіонів.

Матеріали і методи. У дослідженні використано статистичний метод – проаналізовано дані галузевої статистичної звітності про основні показники діяльності рентгенологічної служби системи охорони здоров'я України за 2011–2012 рр.

Результати дослідження та їх обговорення. На першому етапі дослідження було вивчено та згруповано дані щодо загальної кількості рентгенологічних досліджень у розрізі регіонів, а також кількості проведених рентгенологічних досліджень з розрахунку на один діючий апарат та на одну зайняту посаду лікаря-рентгенолога. Із даних табл. 1 видно, що у період 2011–2012 рр. загальна кількість рентгенологічних досліджень у закладах охорони здоров'я (ЗОЗ) системи МОЗ України скоротилася в 1,02 разу і склала 41992678 досліджень. При цьому кількість досліджень скоротилася в 22 (81,48%) і збільшилася у 5 (18,52%) регіонах.

Кількість рентгенологічних досліджень у перерахунку на один діючий апарат скоротилася в 1,02 разу і в 2012 р. склала 4795 на один діючий рентгенологічний апарат. Кількість досліджень,

які в середньому проведені на одному апараті, скоротилася у 18 (66,67%) регіонах, а в 9 (33,33%) регіонах – збільшилася. При цьому встановлена різниця у 1,61 разу кількості проведених на одному діючому апараті досліджень: від 3851 у Чернігівській області до 6202 у м. Києві.

Кількість рентгенологічних досліджень в перерахунку на одну зайняту посаду лікаря-рентгенолога скоротилася в 1,02 разу і склала 9624 дослідження. Кількість досліджень, які в середньому проведені в перерахунку на одну зайняту посаду лікаря-рентгенолога, скоротилася в 17 (62,97%) регіонах, а в 10 (37,03%) регіонах – збільшилася. При цьому встановлена різниця в 0,19 разу кількості досліджень, проведених в перерахунку на одну зайняту посаду лікаря-рентгенолога: від 7503 у Запорізькій до 14274 у Миколаївській областях.

Далі вивчалася питання кількості проведених рентгенологічних досліджень в перерахунку на 100 відвідувань у поліклініці та на одного стаціонарного хворого. З даних табл. 2 видно, що загалом за роки дослідження вказані показники в ЗОЗ України залишалися на одному рівні.

Показник кількості проведених рентгенологічних досліджень в перерахунку на 100 відвідувань у поліклініці в розрізі регіонів у 4 (14,81%) із них залишився на одному рівні, у 11 (40,74%) регіонах зменшився, а в 12 (44,45%) регіонах – збільшився. При цьому встановлена різниця в 1,68 разу кількості досліджень, проведених в перерахунку на 100 відвідувань у поліклініці: від 2,9 у Миколаївській до 4,9 у Кіровоградській областях.

Показник кількості проведених рентгенологічних досліджень в перерахунку на одного стаціонарного хворого у розрізі регіонів в 15 (55,56%) з них залишився на одному рівні, у 5 (18,52%) регіонах зменшився, а в 7 (25,92%) регіонах – збільшився. При цьому встановлена різниця в 3,0 рази кількості проведених в перерахунку на одного

Таблиця 1. Показники діяльності рентгенологічної служби в Україні у 2011–2012 рр. (кількість досліджень)

Адміністративна територія	2011 р.			2012 р.		
	усього досліджень (абс.)	кількість рентгенологічних досліджень на один діючий апарат	на одну зайняту посаду лікаря-рентгенолога	усього досліджень (абс.)	кількість рентгенологічних досліджень на один діючий апарат	на одну зайняту посаду лікаря-рентгенолога
Україна	42 858 696	4 871	9 827	41 992 678	4 795	9 624
АР Крим	1 903 960	4 667	9 904	1 839 624	4 791	9 532
Вінницька	1 559 872	3 959	11 004	1 483 926	3 915	10 618
Волинська	800 053	4 572	11 470	825 161	4 636	12 090
Дніпропетровська	3 676 359	5 463	11 208	3 502 794	5 456	10 242
Донецька	4 026 384	4 922	8 849	3 941 307	4 890	8 319
Житомирська	1 143 544	4 725	13 258	1 129 046	4 445	13 361
Закарпатська	1 195 755	6 164	9 965	1 232 438	6 101	10 670
Запорізька	1 644 204	4 420	7 839	1 511 916	4 235	7 503
Івано-Франківська	1 171 982	4 863	9 626	1 162 251	4 763	9 152
Київська	1 460 915	5 144	9 888	1 430 934	4 917	9 989
Кіровоградська	939 580	4 350	9 078	970 739	4 221	10 382
Луганська	2 527 290	4 926	9 940	2 511 791	4 858	9 755
Львівська	2 012 519	4 462	8 403	2 005 131	4 426	8 209
Миколаївська	1 245 562	5 848	13 917	1 241 876	5 942	14 274
Одеська	2 058 723	4 475	9 347	2 029 189	4 470	9 287
Полтавська	1 343 552	3 952	9 897	1 341 448	4 090	10 399
Рівненська	881 355	4 429	10 073	873 970	4 284	10 222
Сумська	1 049 835	4 729	11 109	1 069 822	4 755	11 756
Тернопільська	924 238	4 789	10 970	868 600	4 387	10 560
Харківська	2 598 200	5 260	8 875	2 546 313	4 935	8 788
Херсонська	1 060 020	5 121	12 695	1 026 410	4 959	11 866
Хмельницька	1 248 403	4 134	11 946	1 250 047	4 181	12 285
Черкаська	1 203 451	4 814	11 380	1 173 761	4 733	11 073
Чернівецька	879 637	5 144	10 695	877 464	5 286	10 263
Чернігівська	949 141	3 955	10 575	920 272	3 851	10 428
м. Київ	2 978 605	6 532	8 100	2 871 496	6 202	7 688
м. Севастополь	375 557	5 290	6 955	354 952	5 546	6 454

Таблиця 2. Показники рентгенологічного обстеження амбулаторних та стаціонарних пацієнтів, 2011-2012 рр.

Адміністративна територія	2011р.				2012р.			
	амбулаторні		стаціонарні		амбулаторні		стаціонарні	
	абсолютні дані	на 100 відвідувань у поліклініці	абсолютні дані	на одного стаціонарного хворого	абсолютні дані	на 100 відвідувань у поліклініці	абсолютні дані	на одного стаціонарного хворого
Україна	15 083 106	4,0	7 210 702	0,7	14 808 217	4,0	7 191 084	0,7
АРКрим	665 891	4,6	400 466	1,0	663 903	4,6	369 643	0,9
Вінницька	564 342	4,3	293 157	0,8	541 524	4,5	286 673	0,8
Волинська	314 791	3,9	121 119	0,5	327 836	4,1	141 273	0,6
Дніпропетровська	1 251 674	4,4	561 227	0,7	1 201 843	4,7	584 347	0,8
Донецька	1 690 217	4,0	582 898	0,6	1 616 583	4,1	566 711	0,6
Житомирська	379 971	3,2	168 772	0,6	380 115	3,2	168 641	0,6
Закарпатська	280 179	3,1	287 455	1,2	289 414	3,3	312 463	1,2
Запорізька	499 754	3,5	333 630	0,9	481 425	3,4	306 191	0,8
Івано-Франківська	419 388	4,0	184 654	0,6	420 791	3,9	185 158	0,6
Київська	568 604	4,4	288 333	0,7	555 662	4,3	296 101	0,8
Кіровоградська	334 431	4,8	126 704	0,5	339 965	4,9	138 943	0,5
Луганська	865 359	4,6	326 575	0,6	846 730	4,4	350 139	0,6
Львівська	696 663	3,4	388 310	0,7	680 033	3,4	380 962	0,6
Миколаївська	369 871	3,2	181 313	0,7	326 247	2,9	212 025	0,8
Одеська	749 141	4,3	386 795	0,8	731 189	4,1	409 685	0,9
Полтавська	486 272	4,0	200 309	0,6	490 332	4,2	187 481	0,6
Рівненська	400 657	4,1	115 689	0,4	383 765	3,9	113 747	0,4
Сумська	345 880	4,5	136 726	0,5	359 656	4,7	134 627	0,5
Тернопільська	231 565	2,3	204 428	0,8	235 434	2,4	203 752	0,8
Харківська	913 583	3,7	492 463	0,8	945 386	3,9	433 782	0,7
Херсонська	349 428	4,1	160 343	0,7	336 929	3,7	149 005	0,6
Хмельницька	365 061	3,5	202 308	0,6	372 537	3,6	193 896	0,6
Черкаська	372 829	3,9	221 819	0,7	368 689	3,9	203 654	0,7
Чернівецька	345 484	4,6	141 593	0,6	322 409	4,3	132 962	0,6
Чернігівська	351 807	4,2	120 192	0,4	367 754	4,5	120 214	0,4
м. Київ	1 161 388	4,4	481 374	0,8	1 123 630	4,3	505 434	0,9
м. Севастополь	108 876	3,4	102 050	1,2	98 436	3,2	103 575	1,3

стаціонарного хворого досліджень: від 0,4 у Миколаївській до 1,2 у Кіровоградській областях.

Висновки

Результати дослідження вказують на нерівномірність використання ресурсів рентгенологічної служби (кадрових та обладнання) в розрізі регіонів країни.

При оцінці діяльності рентгенологічної служби використовуються застарілі індикатори (на 100 відвідувань у поліклініці та на одного стаціонарного хворого), які не відображають якість діагнос-

тичного обстеження пацієнтів. Це вимагає зміни індикаторів на такі, що відбивають рівень відповідності рентгенологічного обстеження при різних нозологічних формах клінічним протоколам, розробленим на доказових даних та затвердженим Міністерством охорони здоров'я України.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням ресурсного забезпечення рентгенологічної служби системи охорони здоров'я України в розрізі регіонів.

Список літератури

1. Гаврилов А. В. Опыт разработки и внедрения автоматизированной радиологической информационной системы (АРИС MultiVox) / А. В. Гаврилов, И. В. Архипов, И. В. Куликов // Тезисы докладов IV Междунар. форума MedSoft-2008 «Медицинские информационные технологии». – М., 2008. – С. 53–55.
2. Ефективність агіографічних методів візуалізації в діагностиці патології внутрішньої сонної артерії / Є. В. Вакарюк, О. П. Робак, К. О. Робак [та ін.] // Матеріали XIII Конгресу Світової федерації Українських лікарських товариств (30.09–03.10 2010 р., м. Львів). – Л., 2010. – С. 678–679.
3. Здоров'я населення та діяльність системи охорони здоров'я України: реалії, проблеми та шляхи вирішення : [аналіт. матеріали] / В. В. Лазоришинець, В. Г. Бідний, М. В. Банчук; за ред. З. М. Митника. – К. : МОЗ, УІСД, 2010. – 107 с.
4. Лехан В. М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко. – К., 2009. – 50 с.
5. Медико-демографічна ситуація та організація медичної допомоги населенню у 2010 році: підсумки діяльності системи охорони здоров'я та реалізація Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентноспроможна економіка, ефективна держава» / за ред. Першого заступника Міністра охорони здоров'я О. В. Аніщенко. – К. : МОЗ України, 2011. – 104 с.

ОСНОВНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕНТГЕНОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ

А.Ю. Качур (Киев)

Приведены основные показатели деятельности рентгенологической службы системы здравоохранения Украины в разрезе регионов. Показано несоответствие индикаторов оценки деятельности рентгенологической службы современным подходам к оценке качества диагностики (на 100 посещений в поликлинике и на одного стационарного пациента), что требует изменения индикаторов на те, которые отражают уровень соответствия рентгенологического обследования при разных нозологических формах клиническим протоколам, разработанным на доказательных данных и утвержденным Министерством здравоохранения Украины.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: рентгенологическая служба, исследования, регионы, показатели, индикаторы оценки.

PRINCIPAL INDICES OF ROENTGENOLOGIC SERVICE ACTIVITY IN HEALTH CARE SYSTEM OF UKRAINE

O.Yu. Kachur (Kyiv)

Principal indices of roentgenologic service activity of health care system in the regions of Ukraine have been shown. Evaluation indices of roentgenologic service activity do not correspond to modern approaches to the evaluation of diagnostics quality (to 100 visits per clinic and per one inpatient). That requires introduction of changes for evaluation indices according to clinical records developed on evidence-based data approved by Ministry of Health of Ukraine.

KEY WORDS: roentgenologic service, researches, region, evaluation indicators.

Рукопис надійшов у редакцію 21.11.2013

Рецензент: д.мед.н., проф. Г.О. Слабкий